

СТАНОВИЩЕ

на доц. д-р Георги Жечев,
преподавател в Софийския университет „Св. Климент Охридски“,
за дисертационния труд „Интерлингвални чат-интеракции - техники на
взаиморазбиране и моделизация“, представен от ас. Магдалена Маркова
по професионално направление 2.1. Филология (Приложна лингвистика)
за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Представеният от Магдалена Маркова текст „Интерлингвални чат-интеракции - техники на взаиморазбиране и моделизация“ в обем 339 страници, от които 32 страници библиография и уебография, е резултат от дългогодишни наблюдения и теоретични обобщения на авторката, свързани както с нейното преподаване във френскоезична програма, специализирана в областта на икономическите науки, така и с участието ѝ в международни проекти.

Представеният от ас. Магдалена Маркова текст на дисертацията представлява интересно и компетентно проведено интердисциплинарно изследване, което съчетава елементи на анализ на дискурса и на дидактика на чуждия език за специалността. Текстът показва отлично и задълбочено познаване на литературата в областите на изследването и умение да се борави с понятийния апарат при анализите на конкретен корпус, събран в рамките на международен франкофонски проект през 2011-2013 г.

Текстът на М. Маркова е организиран в шест глави, като всяка от тях има определена тежест и е важна градивна част на цялото. За да се стигне до последната шеста глава, е необходимо да се измине пътят на останалите пет. Тази структура, има своята вътрешна логика. Конкретните данни от международния проект са интегрирани в пета глава, което придава по-голяма стройност на изложението.

Впечатляващите по обем библиография и уебография дават представа, от една страна, за широката теоретична подготовка на М. Маркова и, от друга, за интердисциплинарния характер на изследването. Не е лесно да се направи разделение между двата типа библиографски източници, тъй като при проблематика като изследваната от М. Маркова те често съществуват и на хартиен, и на електронен носител.

Първите четири глави предлагат подробен преглед на теоретичните и методологични постановки, които са в основата на предложението за анализ на корпуса от интерлингвални интеракции. Смятам, че те са съществени за правилното разбиране на избрания подход и на резултатите от приложения към корпуса анализ.

Във втора глава е заявен отказ от етнометодологичния подход и възприемане на подхода „дискурсивен анализ във взаимодействие“, разработен от К. Кербрат-Орекиони и обобщен в книгата ѝ от 2005 г. Така М. Маркова прави ясен методологичен избор. Друг положителен момент в тази глава е изясняването на спецификата на функционалните единици „ред на говорене“ и „речеви акт“.

Постепенно се прецизира и обосновава обектът на изследване: текстовите интерлингвални чат-интеракции (трета глава); чат-интеракциите при компютърно-опосредствана комуникация (четвърта глава). Обект на изследването е употребата на имейл и чат в интерлингвална ситуация (участниците в комуникативния процес са с различен роден език, а общуват на общ чужд език, който е своеобразен комуникативен мост между тях, нещо като съвременна *lingua franca*). Изследването се насочва и към техниките на взаиморазбиране, както и към някои способности за повишаване на мотивацията на учещите.

Подробният преглед на теоретичните и методологични постановки, които са в основата на предложението за анализ на корпуса от интерлингвални интеракции, е необходим, за да стане напълно ясен обектът на изследването.

Шеста глава е логичният завършек на текста на Магдалена Маркова. Тя е и най-обемиста (92 страници, с.187-279), което е напълно оправдано.

Трудът има принос и към изясняване на типологията на интеракциите и нейното прилагане към конкретен корпус. Откриващи, закриващи, латерални епизоди; корективни, обяснителни, епизоди за договаряне на смисъла, метаезикови епизоди са единиците, които авторката въвежда и илюстрира с конкретен материал от корпуса.

Тя умело си служи с понятийния апарат, отнасящ се до вътрешната структура, йерархичните единици на интерактивната схема.

Авторката прилага и съпоставителен подход: разграничаване на специфики на интерлингвалната комуникативна ситуация спрямо по-добре познатите ендолингвални и екзолингвални интеракции (напр. с.212).

Предложените в края на текста моделизации на интеракциите са от два типа: структурни и чрез техниките на взаиморазбиране.

Наблюденията на авторката върху различните ефекти на медията (на текст-базираната електронна медия) са елементи на медиологичен подход. В този смисъл текстът ѝ допринася за описанието на диамедийна вариативност, която е призната от вариационистите за вид вариативност редом с диатопната, диастратната и диафазната, но по-рядко е обект на изследване.

Анализите на латералните епизоди (мета- епизоди, епизоди на договаряне и т.н.) имат ключово значение за цялостното разбиране на чат-интеракциите от корпуса.

Те са особено характерни за интерлингвалния тип интеракция, защото помагат на участниците да идентифицират типа комуникативен проблем и да потърсят съответните техники за преодоляването му.

Предложената моделизация на латералните епизоди е основана на принципа на „конструиране на смисъла“.

Крайните изводи са структурирани в две части: върху степента на постигане на целите на изследването (и за ползата от проекта); за ролята на интерлингвалните взаимодействия в ситуации на езиков контакт.

Освен крайните изводи в текста на дисертацията има и ценни междинни изводи, направени в хода на изложението на шеста глава (която е централна, тъй като съдържа конкретните анализи на части от корпуса): за функцията на откриващите и закриващи епизоди (с.199-226), за анализа и моделизирането на латералните епизоди (с.239-271), които играят ключова роля в изследваните словесни взаимодействия.

В хода на изследването се уточняват и редица терминологични тънкости като, например, разликите между „придобиване“ и „усвояване“ на чужд език, между когнитивните и социо-прагматичните компоненти в тези процеси.

Предпочетеният от авторката термин „езикоусвояване“ е обоснован с факта, че по-добре се вписва в интеракционисткия подход на изследването.

В заключение ще обобща, че предложеният от ас. Магдалена Маркова текст на дисертация притежава всички необходими качества, за да препоръчам на научното жури от Факултета по класически и нови филологии на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ да присъди на ас. МАГДАЛЕНА МАРЧЕВА МАРКОВА образователната и научна степен ДОКТОР по професионално направление 2.1. ФИЛОЛОГИЯ (ПРИЛОЖНА ЛИНГВИСТИКА).

София, 10 февруари 2017 г.

Подпис:

